

Висновки. Отже, комбінація екстрактів кропиви дводомної та шавлії лікарської забезпечить знеболювальну, регенеруючу, антисептичну, протимікробну дію, що сприятиме швидкому розсмоктуванню ран, прискорить процеси регенерації та зменшить запальні явища при мікротравмах та дозволить суттєво збільшити асортимент застосовуваних у дерматологічній практиці лікарських препаратів у раціональній та зручній лікарській формі – медичні олівці.

ЛОФАНТ АНІСОВИЙ (*AGASTACHE FOENICULUM L.*) – ПЕРСПЕКТИВНЕ ДЖЕРЕЛО ОДЕРЖАННЯ БІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ РЕЧОВИН

Стародубець А. О.

Науковий керівник: Новосел О. М.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

annastarodubec99@gmail.com

Вступ. Лофант анісовий (*Agastache foeniculum L.*, син. *Anise hyssop L.*, *Lophanthus anisatus Benth.*) – багаторічна трав'яниста рослина родина глухокропивні (*Lamiaceae*). У літературі цю рослину можна зустріти також під назвою багатокісник фенхельний, анісовий гісоп, «мексиканська м'ята». Природний ареал рослини охоплює Середній Захід США, за межами якого її вирощують у Середній Азії та на Далекому Сході. Цей вид інтродукований на Гавайських островах. Невеликі плантації цієї рослини існують у Молдові, Румунії та Україні.

Діапазон використання лафанту широкий, тому його інколи називають «північним женьшенем». Рослина має заспокійливу, гіпотонічну, імуностимулювальну, жовчогінну, кровоочисну, бактеріо- та фунгістатичну дії. Її застосовують для лікування нервових і серцево-судинних захворювань, зокрема безсоння, головного болю, загального нервового збудження, вегетативно-судинної дистонії, стенокардії, атеросклерозу, гіпертонії. Особливо лофант популярний у китайській та японській медицині. Окрім хвороб терапевтичного напрямку, в китайській медицині його успішно використовують як протираковий засіб. У східній медицині лофант анісовий застосовується при гострих респіраторних захворюваннях, функціональних розладах шлунково-кишкового тракту та запальних захворюваннях сечовидільної системи. Зовнішньо рослину використовують при дерматитах грибкового походження, себорей, для зміцнення та росту волосся. Багатьма дослідженнями підтверджено антимікробну, фунгіцидну та антиоксидантну активності. У доказовій медицині лофант анісовий не використовується, хімічний склад рослини вивчений недостатньо, а відомості, що є в літературі, не відображають фармакогностичного уявлення про даний вид. У зв'язку з цим доцільним є проведення фітохімічного дослідження біологічно активних сполук лофанту анісового. Це актуально як з позицій дослідження нових джерел лікувально-профілактичних засобів, так і стандартизації сировини.

Мета дослідження. Метою нашого дослідження було вивчення складу біологічно активних речовин сировини лофанту анісового та визначення їх вмісту.

Матеріали та методи. Дослідження складу біологічно активних речовин лофанту анісового здійснювали хімічними реакція, хроматографією на папері та у тонкому шарі сорбенту. Визначення вмісту біологічно активних речовин у сировині, що вивчалася, проводили гравіметричним, спектрофотометричним і титриметричним методами аналізу.

Результати дослідження. Результати проведених досліджень дозволили зробити висновок, що у сировині лофанту анісового містяться полісахариди, фенольні сполуки, зокрема гідроксикоричні кислоти, флавоноїди та дубильні речовини, органічні кислоти, серед яких ідентифіковано аскорбінову, лимонну та яблучну кислоти, хлорофіли, каротиноїди. Для визначених груп природних сполук встановлено кількісний вміст.

Висновки. Таким чином, вперше було вивчено хімічний склад сировини лофанту анісового, що культивується в Україні. Одержані експериментальні дані свідчать, що рослина має багатий і різноманітний склад біологічно активних речовин і є перспективним об'єктом для проведення подальших фітохімічних і фармакологічних досліджень.

ВИЗНАЧЕННЯ ЧИСЛОВИХ ПОКАЗНИКІВ В СИРОВИНІ

AJUGA REPTANS L.

Сунцова О. І., Тітко Т. О., Тартинська Г. С.

Науковий керівник: Вельма В. В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

velma.cnc@gmail.com

Вступ. Горлянка повзуча (*Ajuga reptans L.*) належить до родини глухокропивні (*Lamiaceae*). Це багаторічна, трав'яниста рослина з повзучим кореневищем, заввишки 10 – 30 см. Листя прикореневе короткочерешкове оберненояйцеподібне, зібране в розетку. Стеблові і приквіткові листя сидяче, слабоопушене, овальної або яйцеподібної форми.

Квітка неправильна, двогуба. Чашечка та віночок вкриті волосками, які перетворюють синє забарвлення віночка у біло-сріблясте, розміри віночка – 9 – 16 мм, 5-зубчастої чашечки – 4 – 5 мм. Квітки розташовані в пазухах приквіткових листків по 6 – 8 штук, утворюючи верхівкові колосоподібні суцвіття.

Аналіз літературних даних свідчить про багатий хімічний склад рослини, присутні флавоноїди (кверцитрин, ізокверцетрин, рутин, апігенін, лютеолін, лютеолін-7-О-глікозид), антоціани (ціанідин, дельфінидин та їх глікозиди), гідроксикоричні кислоти (кавова, хлорогенова, р-кумарова, ферулова), дитерпени, іридоїди (гарпагід, аукубін, каталпол, гарпагозид, 8-О-ацетилгарпагід), фітоекдистероїди, жирні кислоти та інші сполуки.

Мета дослідження. Метою нашої роботи було визначення числових показників (втрати в масі при висушуванні і вмісту золи загальної) в горлянки повзучої листі та квітках.

Матеріали та методи. Об'єктами дослідження були повітряно висушені та подрібнені листя та квітки горлянки повзучої, зібрані у 2021 році. Для аналізу використовували суміш листя прикореневого та стеблового.

Визначення числових показників (втрати в масі при висушуванні і вмісту золи загальної) проводили гравіметричним методом згідно методик, наведених у загальних статтях ДФУ «Втрата в масі при висушуванні» і «Загальна зола» відповідно.

Результати дослідження. В сировині горлянки повзучої визначено втрату в масі при висушуванні, вона склала у листі – $7,26 \pm 0,23$ %, у квітках – $6,89 \pm 0,24$ %. Вміст золи загальної у листі становить – $7,13 \pm 0,19$ %, а у квітках – $5,24 \pm 0,21$ %.

Висновки. Одержані дані будуть використані для подальшого фармакогностичного вивчення сировини горлянки повзучої.